

Toepad te Rotterdam

Toetsing in het kader van de natuurwetgeving

G&G-advies QS2022-240

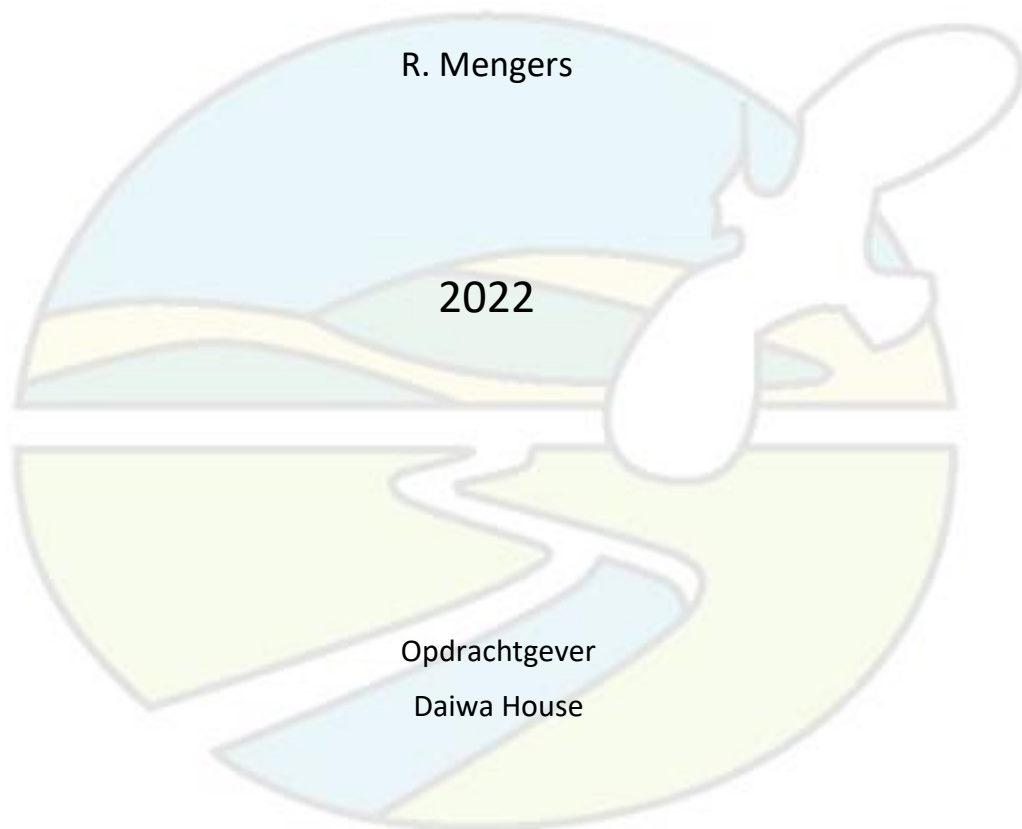

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Toepad te Rotterdam

Toetsing in het kader van de natuurwetgeving

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-advies QS2022-240

Datum	2 november 2022
Versie	V1

Gecontroleerd door: D. Overduin

De onderstaande toetsing is gebaseerd op de plannen zoals aangegeven door de opdrachtgever. Bij wijziging van plannen, werkperioden, of werkwijzen kunnen andere conclusies en aanbevelingen met betrekking tot de effecten op beschermde soorten van toepassing zijn.

De bevindingen die zijn beschreven in onderliggende ecologische beoordeling worden over het algemeen gedurende een periode van drie jaar na de verschijningsdatum van dit rapport als geldend gezien, mits omstandigheden in het beschreven gebied niet te sterk zijn gewijzigd.

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G

Hazenkoog 35-A

2295 RV Kwintsheul

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding voor het onderzoek	5
1.2	Doel van het onderzoek.....	5
1.3	Het plangebied.....	5
1.4	Werkzaamheden.....	7
1.5	Leeswijzer	8
2	Methode	9
2.1	Soorten	9
2.2	Gebieden.....	10
3	Beschermde soorten Wnb	11
3.1	Beschrijving aanwezige biotopen	11
3.2	Beschermde soorten.....	14
3.2.1	Planten	14
3.2.2	Vissen	14
3.2.3	Amfibieën	14
3.2.4	Vogels	15
3.2.5	Grondgebonden zoogdieren	18
3.2.6	Vleermuizen	20
3.2.7	Overige fauna	22
3.3	Conclusie beschermde soorten	23
4	Effectbeoordeling en maatregelen	24
4.1	Vogels.....	24
4.2	Grondgebonden zoogdieren.....	26
4.3	Vleermuizen	28
4.4	Conclusie effectbeoordeling.....	29
5	Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving	30
5.1	Natura 2000	30
5.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	30
5.3	Weidevogelgebieden	30
5.4	Houtopstanden	31
5.5	Overige relevante wetgeving.....	31

5.6	Conclusie gebiedsbeschermende en overige natuurwetgeving	32
6	Conclusies	33
6.1	Beschermde soorten Wnb	33
6.2	Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving	34
6.3	Zorgplicht	34
6.4	Aanbevelingen ter bevordering van natuur	35
7	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	36
8	Bijlagen	38

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

Er bestaan plannen een terrein in de stad Rotterdam, provincie Zuid-Holland te ontwikkelen. Het betreft een terrein gelegen tussen de A16, Abram van Rijckevorselweg en Toepad te Rotterdam.

Het is mogelijk dat binnen het plangebied soorten voorkomen die beschermd zijn onder de Wet natuurbescherming (Wnb) of dat het plan gevolgen heeft voor nabijgelegen beschermde gebieden.

In opdracht van Daiwa House heeft Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau Van der Goes en Groot in het kader van de huidige natuurwetgeving een *quickscan* uitgevoerd om dit nader te onderzoeken.

Het onderzoek heeft bestaan uit een bronnenstudie en een veldbezoek.

Een *quickscan* is een momentopname die soms slechts in beperkte mate uitsluitel geeft over de afwezigheid van soorten. Dit onderzoek betreft geen volledige veldinventarisatie. Mochten er door de plannen effecten te verwachten zijn op beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn en niet zijn uit te sluiten vanwege tijdstip van het veldbezoek of niet inspecteerbare delen van het plangebied, dan wordt een nader onderzoek geadviseerd.

1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het (mogelijke) voorkomen van beschermde soorten in het kader van de Wnb. Tevens wordt onderzocht of de plannen negatieve effecten op dergelijke soorten en/of op beschermde gebieden kunnen veroorzaken.

Op grond van het onderzoek wordt geadviseerd omtrent te nemen maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te verzachten en omtrent de noodzaak ontheffing of vergunning aan te vragen.

Een uitgebreide beschrijving van de getoetste wetgeving is te vinden in Bijlage 1.

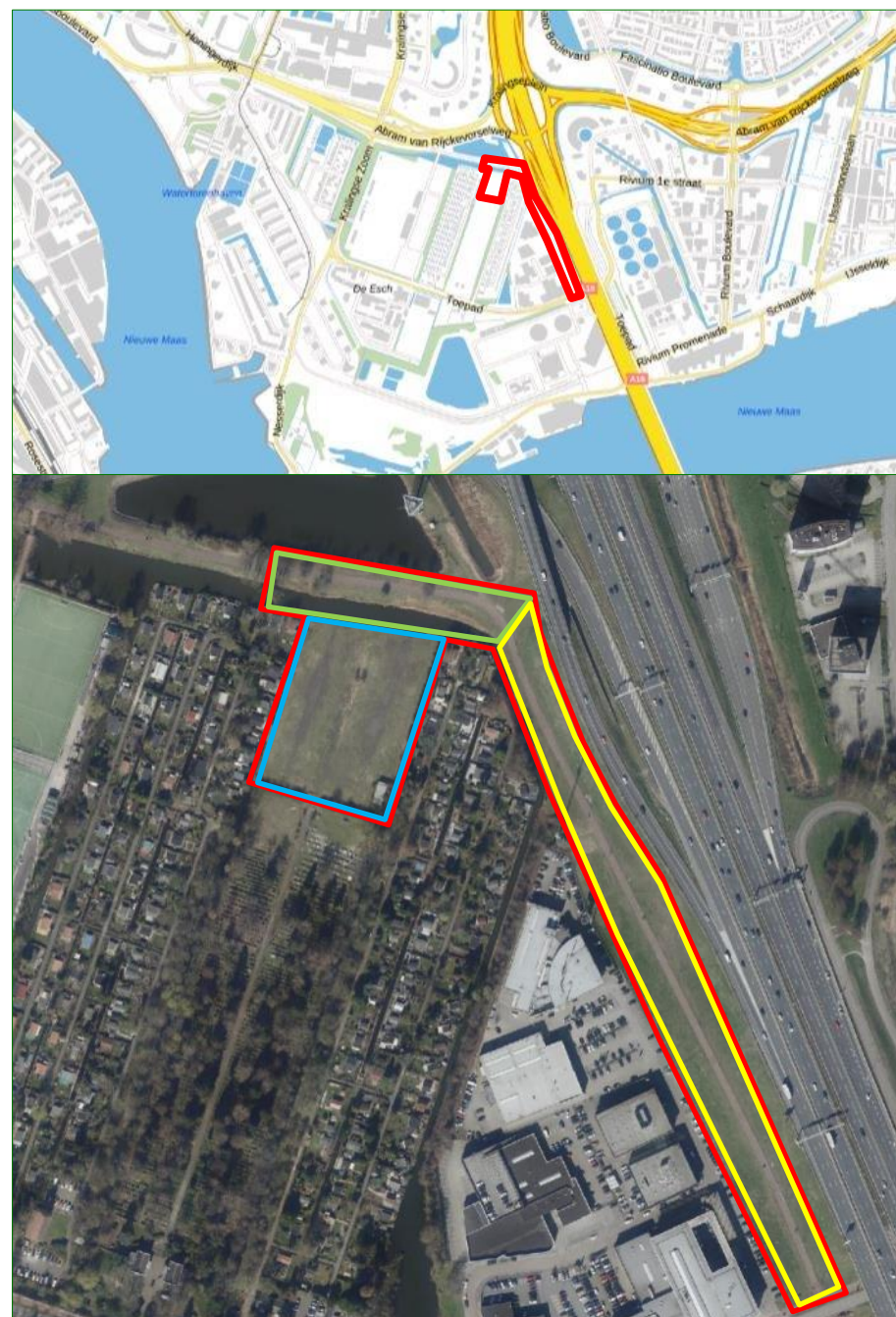
1.3 Het plangebied

In Figuur 1 is de ligging van het onderzoeksgebied aangegeven, met daarop in verschillende kleuren verschillende onderdelen gemarkeerd.

Het plangebied is gelegen binnen de bebouwde kom van Rotterdam, in een omgeving met zowel groen als bebouwing. Direct rondom het plangebied liggen moestuincomplexen, een klein industrieterrein,

een begraafplaats, een snelweg (A16) en een grote weg (Abram van Rijkevorselweg), lintvormige watergangen en een waterplas. Ruimer rondom het plangebied liggen de Nieuwe Maas, een aantal woonwijken, een sportterrein, industrieterreinen en complexen van de Erasmus Universiteit.

Ten zuiden van het plangebied in de bocht van de Nieuwe Maas ligt het gemeentelijk natuurgebied 'Polder De Esch'.

Figuur 1.
Ligging van het plangebied (rood omlijnd) met verschillende onderdelen gemarkeerd. Blauwe markering betreft het bouwperceel, groen het fietspad aan de noordzijde en geel het fietspad aan de oostzijde.

1.4 Werkzaamheden

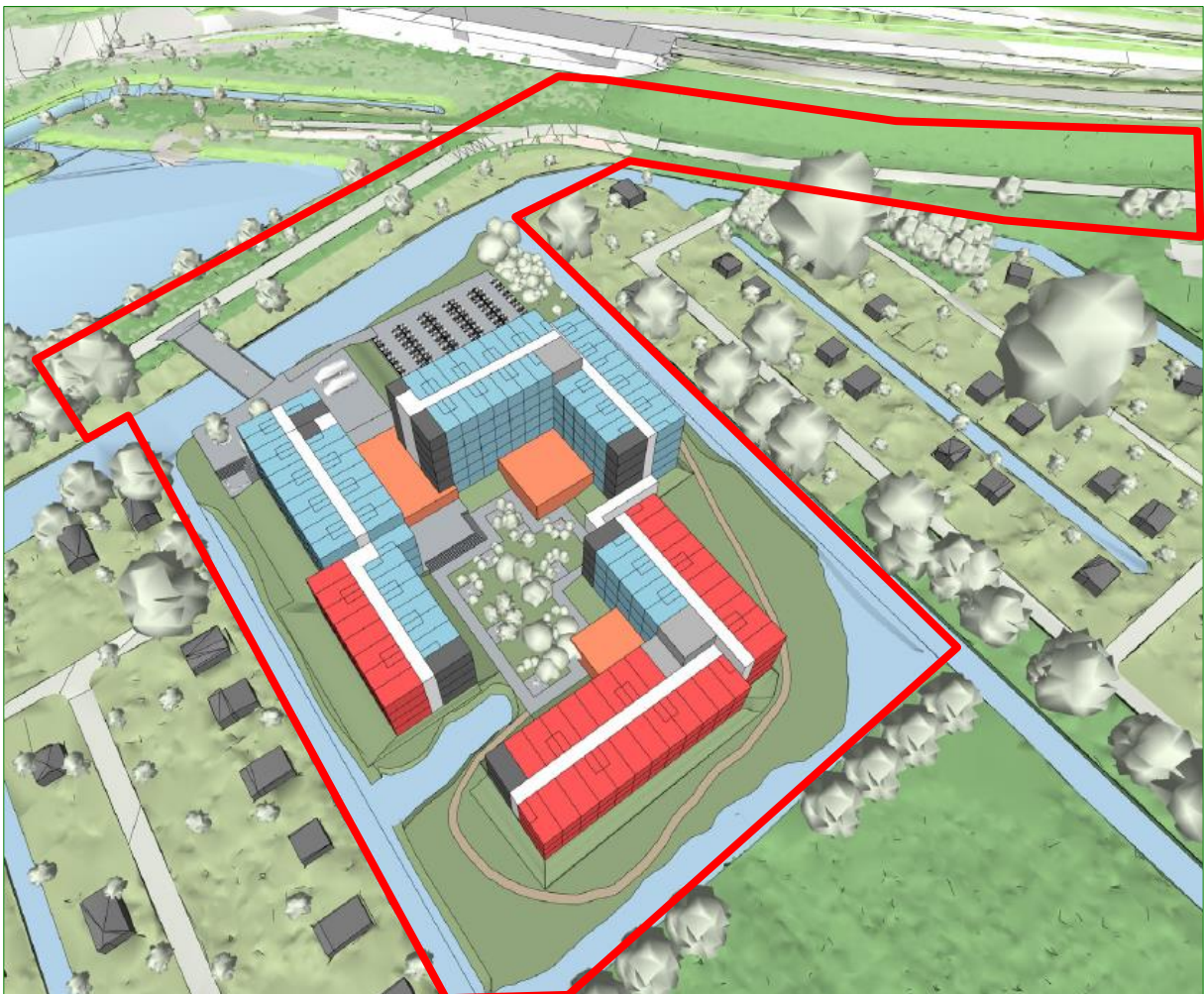
De voorgenomen werkzaamheden in het plangebied betreffen de volgende:

- ♣ bouw van 357 studentenwoningen op het bouwperceel;
- ♣ aanleg van een toegangsbrug naar het bouwperceel over het water aan de noordzijde;
- ♣ aanleggen en verbreden van bestaande wegen voor toegang tot het bouwperceel
- ♣ deel van het bouwperceel vergraven voor extra waterberging.

In het plangebied staan een aantal bomen die mogelijk gekapt dienen te worden. Daarnaast zal het aanwezige groen worden gerooid, gemaaid en/of vergraven.

De ecologisch gevoelige werkzaamheden zullen bestaan uit het verwijderen van de vegetatie-toplaag, het vergraven van de bodem of de oevers en/of het opbrengen van grond, het kappen en rooien van struiken en/of bomen. Daarbij kunnen dieren en planten beschadigd, verwond, verdrukt en gedood worden. Ook kunnen verblijfplaatsen van dieren of groeiplekken van planten beschadigd of vernield worden.

Figuur 2.
Weergave van de plannen, met het grootste deel van het plangebied gemarkeerd (rode markering).

Bij uitvoering van het werk kan door geluid, trillingen, verandering van microklimaat, licht verstoring optreden van (beschermde) soorten.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode van het onderzoek beschreven.

In hoofdstuk 3 worden de biotopen die aanwezig zijn in het plangebied beschreven en wordt aangegeven welke soorten aanwezig (kunnen) zijn binnen en nabij het plangebied.

In hoofdstuk 4 wordt ingeschat in hoeverre deze soorten negatieve effecten kunnen ondervinden van het werk en welke specifieke maatregelen eventueel noodzakelijk zijn.

Hoofdstuk 5 beschrijft of- en welke gebiedsbeschermende wetgeving van toepassing is op het plangebied.

Ten slotte bevat hoofdstuk 6 de conclusies. Indien van toepassing worden aanbevelingen gedaan.

Hoofdstuk 7 geeft een overzicht van de gebruikte en aanbevolen literatuur. In de bijlage is aanvullende informatie opgenomen over de geldende wetgeving en de gebruikelijke procedures bij een vergunnings- en/of ontheffingsaanvraag.

2 Methode

Hieronder wordt aangegeven hoe is onderzocht welke soorten te verwachten zijn binnen het plangebied. Speciale aandacht is uitgegaan naar die beschermde soorten waarvoor, indien aanwezig, specifieke maatregelen moeten worden getroffen of ontheffing moet worden aangevraagd bij werkzaamheden in het kader van dit plan. Daarnaast is gekeken of het plangebied tot een beschermd natuurgebied behoort of dat dergelijke gebieden aanwezig zijn in de nabijheid van het plangebied.

2.1 Soorten

Bronnenstudie

Op basis van literatuurgegevens en informatie, samengebracht in bijvoorbeeld de Nationale Databank Flora- en Fauna (NDFF) is bekeken in hoeverre (beschermde) soorten in het verleden zijn aangetroffen in en rond het plangebied.

Voor het onderzoek van de NDFF is het kilometerhok onderzocht waarbinnen het plangebied is gelegen en de acht daaromheen gelegen kilometerhokken, rekening houdend met relevante, overeenkomstige biotopen tussen plangebied en omgeving.

In de database is gezocht naar gegevens van beschermde (vogel-) soorten met jaarrond beschermde verblijfplaatsen of naar soorten die niet provinciaal zijn vrijgesteld. Hierbij is gekeken naar waarnemingen in de afgelopen 10 jaar (2012-2022).

Vervolgens is een interpretatie gedaan met betrekking tot de aard en de waarde van de waarnemingen (bijvoorbeeld foeragerend, overwinterend, trekkend, overvliegend of verblijvend). Ook is gekeken naar de onderzoeksinspanning en de (verwachte) volledigheid van de waarnemingen en de kans dat de situatie ter plaatse veranderd is.

Er is in de NDFF niet gericht gezocht naar vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten, provinciaal vrijgestelde soorten en in het geheel niet te verwachten soorten zoals zeezoogdieren of zoutwatervissen. Met vogels die geen jaarrond beschermd nest hebben moet, in algemene zin, wél rekening gehouden worden (zie ook §3.2.4). Potenties voor vrijgestelde soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren die mogelijk voorkomen in het plangebied, worden kort genoemd. Voor deze soorten geldt, net als voor alle andere soorten, onverminderd de zorgplicht welke wordt besproken in de conclusies en de bijlage m.b.t. de wetgeving.

Naast het onderzoek van de NDFF zijn relevante verspreidingsatlassen en eventueel andere literatuur en websites geraadpleegd om de ecologische vereisten van soorten in samenhang met de verspreiding te bekijken.

Potentiebeoordeling

Het plangebied is op 26 oktober 2022 bezocht om enerzijds de aanwezige en aangrenzende biotopen te beschrijven en anderzijds eventuele incidentele waarnemingen te doen van beschermde flora en fauna (voor zover waarneembaar). Bij het veldbezoek is voor de potentiebeoordeling tevens gericht gezocht naar verblijfssporen zoals keutels, plukresten en braakballen. Daarnaast zijn bijvoorbeeld eventueel aanwezige materialen gekeurd en zijn eventueel aanwezige spleten en holtes, zover mogelijk, oppervlakkig geïnspecteerd.

Naast de aandacht voor beschermde waarden, is ook gelet op invasieve soorten die voorkomen op de 'Unielijst' van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Deze invasieve exoten zijn op de Unielijst geplaatst omdat ze in delen van de EU schade toebrengen (of dat in de toekomst waarschijnlijk zullen gaan doen) aan de biodiversiteit en/of ecosysteemdiensten. De waargenomen soorten worden genoemd (§3.2) maar er worden geen nadere aanbevelingen gedaan of beleid uitgezet ten aanzien van deze soorten.

→ <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten>

Verwerking

Met behulp van analyse en expertkennis is op basis van de verzamelde gegevens en de aangetroffen biotopen, een inschatting gemaakt van het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in en nabij het plangebied.

Op grond van de plannen is een korte effectbeoordeling gemaakt van de plannen op de te verwachten soorten.

Als negatieve gevolgen niet zijn uit te sluiten, wordt aangegeven of specifieke maatregelen moeten en kunnen worden genomen en/of ontheffing dient te worden aangevraagd.

2.2 Gebieden

Op de gebiedendatabase van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) is gekeken in hoeverre het plangebied is gelegen binnen of nabij de begrenzing van (Europees) beschermde gebieden (Natura 2000), zie:

<https://www.natura2000.nl/>

Aan de hand van Provinciale of gemeentelijke informatie, toegankelijk via internet, is bekeken of het plangebied gelegen is in andere relevante beschermde gebieden, zie bijvoorbeeld:

<https://www.zuid-holland.nl/politiek-bestuur/feiten-cijfers/interactieve/> klik -> Natuurnetwerk Nederland

Als dit het geval is, wordt bekeken of negatieve effecten te verwachten zijn en of nadere toetsing noodzakelijk is.

3 Beschermde soorten Wnb

In dit hoofdstuk worden eerst de biotopen beschreven die aanwezig zijn binnen het plangebied. Vervolgens worden de beschermde soorten beschreven per soortgroep. In de beschrijving wordt per soortgroep eerst aangegeven welke soorten (volgens opgave van de NDFF en literatuur) in het verleden of tijdens het afgelegde veldbezoek zijn aangetroffen. Vervolgens wordt vermeld welke soorten op grond van aanwezige biotopen te verwachten zijn en welke gebruiksfuncties het plangebied kan hebben voor deze soorten.

3.1 Beschrijving aanwezige biotopen

Bebouwing

In het plangebied is geen bebouwing aanwezig. Er heeft enkel een klein schuurtje gestaan in de zuidoosthoek van het te bebouwen perceel, met daar tegenaan dichte en hoge bramenstruiken. Dit schuurtje is ingestort of neergehaald. De resterende materialen liggen nog ter plekke.

Bosschages

Op verschillende plekken binnen en aan de rand van het plangebied staan rijen en kleine clusters van bomen en struiken. Er zijn geen opvallende holtes en/of (middel)grote nesten waargenomen. Voor met name de bomen die op enige afstand van de grens van het plangebied staan is echter afwezigheid van nesten/holtes niet volledig uit te sluiten vanwege beschutting door blad en naalden.

Bouwperceel:

Aan de oostelijke, zuidelijke en westelijke rand van het bouwperceel staan rijen en clusters van bomen en struiken. Aan de oost- en westzijde staan deze aan de overzijde van de watergangen op de volkstuinterreinen. Aan de zuidzijde staan deze op de grens van de begraafplaats met het bouwperceel. Op basis van kaarten met daarop kadastrale percelen valt een deel van deze bosschages aan de zuidgrens van het bouwperceel binnen het plangebied.

Midden op het bouwperceel staat een lage Krulhazelaar, waarvan een aantal takken is afgebroken en/of ingescheurd.

Andere waargenomen soorten zijn Spaanse aak, Zomereik, Es, Zwarte els, Schietwilg en kornoelje sp.

Fietspad noordzijde:

Aan weerszijden van het fietspad dat aan de noordzijde van het plangebied ligt staan rijen en clusters van bomen en struiken. Hier staan onder andere de volgende boom- en struiksoorten: Zwarte els, Gewone es, Amerikaanse vogelkers, kornoelje spec., Schietwilg, Hazelaar en Eénstijlige meidoorn.

Fietspad oostzijde:

Rondom het fietspad aan de oostzijde van het plangebied staan geen bomen en struiken.

Volkstuincomplexen oost en west

In beide volkstuincomplexen aan weerszijden van het bouwperceel staan een aantal grotere bomen, waaronder een aantal naaldbomen die jaarrond groen zijn. Er zijn in de bomen geen holtes en/of (middel)grote nesten aangetroffen.

Bermen

De berm van het fietspad aan de oost- en noordzijde van het plangebied betreft met enige regelmaat gemaaid en onderhouden bermen begroeid met voornamelijk algemene grassen en kruiden. De berm is vrij voedselrijk en redelijk droog. Waargenomen soorten zijn onder andere Rietzwenkgras, Kleine leeuwentand, Duizendblad, Bezemkruid, teunisbloem sp., Speerdistel, Grote zandkool, braam sp. Duinriet, Bermooievaarsbek, Ronde ooievaarsbek, Akkerdistel, Gevlamde fijnstraal, paardenbloem sp., Grote brandnetel, Bijvoet, Veldzuring, Jacobskruid, Gewone smeerwortel, Gestreepte witbol en Vijfvingerkruid.

Daarnaast staat aan zowel de oost- als noordzijde vrij veel Japanse duizendknoop.

Graslanden

Het perceel waarop de woningen gebouwd moeten gaan worden betreft momenteel een weiland dat redelijk extensief gemaaid wordt en, voor zover bekend, niet begraasd. Het perceel is behoorlijk voedselrijk en vrij 'hobbelig' met natte en drogere delen. Aan de west-, noord- en oostzijde wordt het begrensd door een watergang. Aan de zuidzijde wordt het begrensd met een hek en een rand met bomen en struiken die het perceel afscheidt van de begraafplaats. Op het perceel groeien veelal algemeen voorkomende grassoorten en een aantal soorten meer passend bij ruigtes of natte oeverzones, zoals Grote brandnetel, Riet, braam sp., Akkerdistel, Ridderzuring, Smalle weegbree, Gewone berenklauw, Harig wilgenroosje, Scherpe zegge, Gewone smeerwortel, Veenwortel, Pitrus en Koninginnekruid.

Wateren en oevers

Rondom het te bebouwen perceel en langs weerszijden van het fietspad aan de noordzijde liggen verschillende lintvormige watergangen en een plas. Aan de oost- en westzijde betreffen het smalle lintvormige watergangen die het perceel van de aangelegen volkstuincomplexen afscheiden. Aan de noordzijde van het perceel betreft het een bredere lintvormige watergang. Aan de overzijde van het fietspad aan de noordzijde ligt een wat grotere waterplas.

De oevers van de wateren zijn niet beschoeid en op veel plekken, met name de smalle watergangen, afgekald en mogelijk ook

vertrapt. De oevers zijn op meerdere plekken redelijk ruig begroeid met her en der vrij brede overjarige rietkragen. De lintvormige wateren zijn overal vrij ondiep met een dikke sliblaag en met name langs de volkstuinten veel afgefallen bladmateriaal. De watergangen aan de oost- en westzijde liggen ook grotendeels dicht met een geheel afdekkende krooslaag. De waargenomen soorten in en om deze watergangen betreffen Riet, Grote lisdodde, Liesgras, Gele lis, Watermunt, sterrenkroos sp., Gele plomp, Waterzuring, Gele waterkers, Bitterzoet, Pitrus en Harig wilgenroosje.

Linksboven naar rechtsonder. 1e en 2e: bouwperceel, 3e: smalle watergang, 4e: brede watergang, 5e: fietspad oostzijde, 6e: fietspad noordzijde.

3.2 Beschermde soorten

3.2.1 Planten

Aangetroffen soorten

In het verleden is Glad biggenkruid waargenomen in de omgeving van het plangebied (NDFP 2012-2022). Het betreft een aantal waarnemingen gedaan op het terrein van de drinkwatervoorziening, op ongeveer 100 meter afstand tot de zuidkant van het plangebied.

In het plangebied is specifiek gezocht naar Glad biggenkruid, maar deze soort is niet waargenomen.

Tijdens het veldbezoek werd op meerdere plekken Japanse duizendknoop waargenomen. Het betrof locaties naast de fietspaden aan zowel de oost- als noordzijde van het plangebied. Dit is een invasieve plantensoort die niet voorkomt op de 'Unielijst' van de NVWA, maar op veel plekken in Nederland wel actief wordt bestreden.

Potentie plangebied

In het plangebied wordt geen beschermde flora verwacht. Het plangebied wordt te intensief beheerd en is te voedselrijk om geschikt te zijn voor beschermde plantensoorten.

Glad biggenkruid is een soort van zonnige, warme, open plaatsen op droge, voedselarme, met name stikstofarme bodem. De soort is vooral te vinden op akkers, zeeduin en open bermen. De aanwezige bermen langs de fietspaden in het plangebied zijn op sommige plekken wel open, zonnig en droog, maar op basis van de aanwezige soorten niet voldoende voedsel- en stikstofarm.

3.2.2 Vissen

Aangetroffen soorten

In en rond het plangebied zijn in het verleden en tijdens het veldbezoek geen beschermde vissoorten waargenomen (NDFP 2012-2022).

Potentie plangebied

In en rond het plangebied is geen potentie voor beschermde vissoorten aanwezig.

Omdat geen sprake is van goed ontwikkelde submerse vegetatie in combinatie met geïsoleerde, verlandende wateren in het plangebied, wordt het voorkomen van Grote modderkruiper uitgesloten.

3.2.3 Amfibieën

Aangetroffen soorten

Rond het plangebied is in het verleden éénmaal Vuursalamander waargenomen. Het betrof één waarneming van één exemplaar op ongeveer 420 meter ten westen van het plangebied. Het plangebied

→ www.verspreidingsatlas.nl/vaatplanten

ligt ver buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soort, dat in Zuid-Limburg ligt. Het betreft daarom waarschijnlijk een uitgezet of aangevoerd exemplaar (NDFP 2012-2022).

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde, niet vrijgestelde amfibieën waargenomen.

Potentie plangebied

Het plangebied levert geschikt voortplantingswater voor enkele algemene soorten amfibieën zoals Gewone pad, Kleine watersalamander, Bruine kikker of Groene kikker (bastaardkikker en/of Meerkikker). Al deze soorten zijn beschermd onder de Wnb maar ze zijn in Zuid-Holland 'vrijgesteld' bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1. In het plangebied is tevens geschikt landbiotoop aanwezig dat buiten de voortplantingsperiode kan worden benut door deze amfibieën.

Ondanks dat Vuursalamander geen natuurlijk verspreidingsgebied heeft in deze omgeving zijn individuen van de soort wel beschermd indien ze voorkomen. De wateren in en om het plangebied zijn echter niet geschikt voor deze soort. De soort komt voor op locaties waar hellingbos, nat bronbos en bronnen en bronbeekjes aanwezig zijn. Dergelijk habitat is in het plangebied niet aanwezig, waarmee voorkomen van deze soort kan worden uitgesloten.

3.2.4 Vogels

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. Het bevoegd gezag maakt onderscheid tussen soorten met niet-jaarrond beschermde nesten, soorten met jaarrond beschermde nesten (ingedeeld in vier categorieën) en de zogenaamde 'categorie 5-soorten' (zie verder Bijlage 1.2.5).

Aangetroffen soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek werden diverse vogelsoorten waargenomen, hieronder beschreven per deelgebied.

Bouwperceel: Ekster (cat. 5), Zwarte kraai (cat.5), Koolmees (cat. 5), Blauwe reiger (cat. 5), Grote bonte specht (cat. 5), Houtduif, Halsbandparkiet, Winterkoning, Fazant, Vink, Meerkoet, Waterhoen, Aalscholver.

Fietspad noordzijde: Knobbelzwaan, Krakeend

Fietspad oostzijde: Zwarte kraai (cat. 5), Fazant, Aalscholver.

Potentie plangebied soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

In het plangebied en de randen daar direct omheen kunnen enkele algemene bos- en struweelvogels tot broeden komen zoals bijvoorbeeld Merel, Houtduif, Winterkoning en Heggenmus. Met name de bosschagerand aan de zuidzijde van het bouwperceel, op de grens met de begraafplaats is hiervoor geschikt.

In de watergangen en natte oevers langs het plangebied broeden mogelijk water- en moerasvogels zoals Meerkoet en Wilde eend.

Het is mogelijk dat er in de bomen die nabij het plangebied staan, met name op de begraafplaats en beide volkstuincomplexen, categorie 5-soorten broeden als Ekster, Spreeuw, Zwarte kraai en/of Grote bonte specht. In de bomen binnen het plangebied zijn geen nesten en/of holtes waargenomen die geschikt kunnen zijn voor categorie-5 soorten als Ekster, Zwarte kraai en Grote bonte specht. De bomen langs de buitenranden en net buiten het plangebied (volkstuinten en begraafplaats) zijn niet volledig beoordeeld op afwezigheid van nesten. Het is zeker mogelijk dat in die bomen wel (middel)grote nesten en/of holtes aanwezig zijn. Het is ook mogelijk dat kleine categorie 5-soorten als Kool- en Pimpelmees tot broeden kunnen komen in bijvoorbeeld de stapel met resterend materiaal van de in het verleden aanwezige kleine schuur.

Aangetroffen soorten met jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek werden geen vogels met jaarrond beschermde nesten waargenomen. Vanuit informatie uit de omgeving is er mogelijk een broedlocatie van Sperwer aanwezig (geweest) op de begraafplaats ten zuiden van het plangebied.

In de omgeving van het plangebied zijn in het verleden een aantal vogelsoorten waargenomen met een jaarrond beschermd nest (NDFF 2012-2022). Het betreft Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Wespendif en Zwarte wouw. Van Buizerd, Sperwer, Kerkuil, Gierzwaluw, Huismus, Grote gele kwikstaart en Ooievaar zijn ook waarnemingen bekend uit het plangebied zelf of binnen enkele tientallen meters daarvan (begraafplaats, volkstuinten).

Van Buizerd is een territorium bekend in 'Polder De Esch' op ongeveer 800 meter afstand van het plangebied. Van Huismus zijn enkele territoria bekend aan de zuidzijde van de Nieuwe Maas op Brienoord. Van Ransuil is één waarneming van roepende juvenielen bekend aan de rand van 'Polder De Esch'. Dit is een indicatie dat er in de nabijheid van die waarneming een broedgeval heeft plaatsgevonden. Van Slechtvalk is een nestlocatie bekend op ongeveer 600 meter afstand ten zuidoosten van het plangebied. Van de andere waargenomen soorten zijn geen jaarrond beschermd verblijfplaatsen bekend binnen het onderzochte gebied. De overige waarnemingen van soorten met jaarrond beschermde nesten betroffen zeer waarschijnlijk voornamelijk overvliegende vogels zonder binding met het plangebied of de omgeving daarvan.

Potentie soorten met jaarrond beschermde nesten

Omdat geen (geschikte) bebouwing aanwezig is kunnen gebouwbewonende jaarrond beschermde vogelsoorten niet verblijvend aanwezig zijn in het plangebied. Er zijn binnen het

plangebied geen sporen of geschikte holtes en/of nesten waargenomen, waardoor wordt uitgesloten dat er op het moment vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten tot broeden komen in het plangebied zelf.

In bomen in de nabijheid van het plangebied, specifiek rondom het bouwperceel in de volkstuinten en op de begraafplaats, is wel potentie voor broedgevallen van boombewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Deze bomen zijn niet volledig beoordeeld op aan- of afwezigheid van dergelijke nesten, omdat het een groot aantal bomen/boschages betreft die buiten het plangebied staan en het daarmee buiten de scope van deze quickscan valt. Daarnaast is een groot deel niet volledig te beoordelen vanwege een nog aanwezig dicht bladerdek of jaarrond groene boomsoorten, zoals coniferen.

In de volkstuinten aan weerszijden van dit perceel staan meerdere grotere bomen die potentie zouden kunnen hebben als broedlocatie voor soorten als Buizerd, Sperwer, Ransuil of Boomvalk. Met name de begraafplaats ten zuiden biedt potentie voor broedlocaties voor deze soorten. Op deze plek staan veel grotere en oudere bomen vlakbij elkaar en is het over het algemeen erg rustig. Dergelijke nesten zijn niet waargenomen, maar volledige beoordeling is ook niet

Weergave van bouwperceel, gezien vanuit het noorden, met potentie voor soorten als Buizerd, Sperwer, Ransuil, Boomvalk om te broeden op de begraafplaats en grotere bomen in de volkstuinten (rode markering).

mogelijk, vanwege de aantallen bomen, ligging buiten het plangebied en/of de nog aanwezige bladbedekking of jaarrond groene soorten.

Daarnaast is het mogelijk dat eventueel nabij het plangebied aanwezige roofvogels/uilen gebruik maken van het bouwperceel als onderdeel van hun jachtgebied en daarmee een onderdeel van hun leefgebied is. Dit kan gelden voor zowel Buizerd, Sperwer, Ransuil als Boomvalk.

De groepen bomen en bosschages rondom het plangebied worden niet van voldoende oppervlakte geacht om geschikt te zijn als broedplek voor Havik. Deze soort is wel enkele malen in de omgeving waargenomen, maar heeft grotere bospercelen om voldoende rust te hebben om tot broeden te komen.

Ook Kerkuil is enkele malen waargenomen in de omgeving. Deze soort verblijft in gebouwen (schuren, kerktorens en dergelijke) en broedt dus niet in bomen. Vaak broeden ze in door mensen opgehangen kasten in/aan bebouwing. In het plangebied, of de directe nabijheid daarvan, is geen bebouwing aanwezig die geschikt zou kunnen zijn voor deze soort.

Rondom het plangebied is geen potentie voor in/op bebouwing nestelende soorten, zoals Gierzwaluw, Huismus en Slechtvalk aanwezig.

Het is mogelijk dat het plangebied incidenteel wordt gebruikt als onderdeel van het leefgebied van in de buurt vastgestelde vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals Huismus, Kerkuil, of Slechtvalk. Het plangebied biedt geen essentieel leefgebied voor deze soorten.

3.2.5 Grondgebonden zoogdieren

Aangetroffen soorten

Rond het plangebied zijn in het verleden Bever en Steenmarter waargenomen (NDFP 2012-2022). Steenmarter is een beschermde soort die wordt genoemd als 'andere soort' (zie Bijlage 1.2.1). De Bever is beschermd onder de Habitatrichtlijn (zie Bijlage 1.2.1).

De waarnemingen van Bever zijn allemaal gedaan in of in de directe nabijheid van de Nieuwe Maas. De meest nabije waarneming is gedaan op ongeveer 800 meter afstand van het plangebied. Van Steenmarter zijn een drietal waarnemingen bekend in de omgeving, waarvan de meest nabije op het eiland Brienoord, op ongeveer één kilometer van het plangebied.

Bij het veldbezoek werden sporen gevonden van zowel Haas als Konijn. Deze sporen zijn gevonden langs de fietspaden aan de oost- en noordzijde. Met name nabij het viaduct in de noordoosthoek zijn veel keutels van Konijn gevonden. Beide soorten zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming, maar ze zijn in Zuid-Holland

‘vrijgesteld’ bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1.

Potentie plangebied

Het is mogelijk dat in het plangebied en de directe omgeving daarvan enkele (kleine) zoogdieren voorkomen zoals kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn en Wezel), Egel, Haas, Konijn en verschillende algemene soorten (spits)muizen. Deze soorten zijn beschermd onder de Wnb maar ze zijn in Zuid-Holland ‘vrijgesteld’ bij de uitvoering van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zie verder Bijlage 1.2.1.

Het bouwperceel kan onderdeel zijn van essentieel leefgebied van Steenmarter. In andere groenere gebieden in de omgeving, zowel ten noorden als ten zuiden, is de soort waargenomen. Daarnaast is de soort, gezien zijn leefwijze, erg moeilijk waar te nemen, maar is een cultuurvolger die foerageert in groenstroken, hegjes en bermen. Het is daarom goed mogelijk dat de soort aanwezig is in het plangebied en de omgeving daarvan. Steenmarter kan verblijven in de ruigere delen op de overgang naar de begraafplaats, bijvoorbeeld tussen de restanten van de schuur. Maar met name de geschiktheid als foerageergebied is hier van belang en dit maakt mogelijk onderdeel uit van het essentieel leefgebied van de soort. Het gebied is erg rustig, heeft structuur in de vorm van bosschages, struiken, ruigere oevers en is vrij extensief beheerd en biedt zeer waarschijnlijk veel voedsel in de vorm van kleine zoogdieren, insecten en dergelijke. In

Verskillende zones met ruigere begroeiing, met name aanwezig op het bouwperceel.

combinatie met de aanwezigheid van andere rustige, waarschijnlijk ook voedselrijke, terreinen (begraafplaats en volkstuinen) is deze omgeving geschikt voor Steenmarter.

Het plangebied is niet geschikt voor Bever. Er is niet voldoende rustig, vochtig en bebost leefgebied aanwezig om een geschikt leefgebied aan deze soort te bieden.

3.2.6 Vleermuizen

Vleermuizen kunnen op zeer duidelijk te onderscheiden manieren van een leefgebied gebruik maken. Belangrijke gebruiksfuncties zijn verblijfplaats, foerageergebied of (deel van) een vliegroute.

De manier waarop vleermuizen een gebied gebruiken kan door het jaar verschillen, een gebouw of een boom kan bijvoorbeeld tijdelijk gebruikt worden als verblijfplaats maar in andere delen van het jaar ongebruikt blijven.

Aangetroffen vleermuizen

In de omgeving van het plangebied zijn vier soorten vleermuizen vastgesteld (NDFF 2012-2022). Het betreft Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. De meeste waarnemingen betroffen foeragerende en langsvliegende exemplaren.

Er zijn geen relevante waarnemingen (zoals bijvoorbeeld verblijven, kolonies, foerageergebieden of vliegroutes) bekend van vleermuizen in het plangebied zelf of in de directe omgeving daarvan (NDFP 2012-2022). Op wat grotere afstand zijn enkele waarnemingen gedaan van wat grotere aantallen vleermuizen (5 of meer). Dit betrof waarnemingen van Gewone dwergvleermuis (foeragerend met minimaal 13 individuen) en Rosse vleermuis (ter plaatse met 8 individuen). Ook zijn er wat waarnemingen van enkele roepende Ruige dwergvleermuizen, over het algemeen een indicatie van een paarverblijf van deze soort. De meest nabije bijzondere waarneming is gedaan op ongeveer twee kilometer afstand tot het plangebied.

Potentie verblijfplaatsen

In het plangebied kunnen geen gebouwbewonende vleermuizen verblijven omdat ter plaatse geen bebouwing aanwezig is. In de aanwezig bomen in het plangebied en langs de randen zijn geen geschikte holtes en/of kieren waargenomen. Daarom kunnen ook boombewonende vleermuizen niet verblijvend aanwezig zijn in het plangebied. Het is wel mogelijk dat er in de nabije omgeving van het plangebied, bijvoorbeeld in de volkstuinen of op de begraafplaats, potentieel geschikte bomen met holtes en kieren aanwezig zijn die als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen kan dienen.

Potentie foerageergebied

Het plangebied is geschikt voor foeragerende vleermuizen. De vochtige omstandigheden op het bouwperceel, de aanwezige luwe plekken en de omliggende watergangen kunnen zorgen voor concentraties van insecten waardoor vleermuizen worden aangetrokken. Daarnaast kan de watergang die tussen het bouwperceel en het fietspad aan de noordzijde en deels langs het fietspad aan de oostzijde loopt worden gebruikt als doorgaande foerageerroute, waarvan vleermuissoorten zoals Watervleermuis, of Gewone en/of Ruige dwergvleermuis gebruik kunnen maken.

Potentie vliegroute

Gezien het ontbreken van lange lijnvormige elementen zoals bomenrijen, doorlopende watergangen of brede rietkragen die structuur bieden in een verder vrij leeg landschap is waarschijnlijk geen sprake van een belangrijke functie als vliegroute voor vleermuizen. Er zijn weliswaar langere watergangen, enkele bomenrijen en wat bredere rietkragen aanwezig, maar deze zijn niet dermate lang doorlopend dat ze een belangrijke vliegroute zullen vormen. Indien echter blijkt dat watergangen rondom het plangebied of het bouwperceel zelf een essentieel onderdeel van een foerageergebied vormen, is het wel mogelijk dat er een essentiële vliegroute nabij is en delen van het plangebied daar onderdeel van uitmaken.

Deel van het potentieel belangrijke foerageergebied aan de noordzijde van het bouwperceel.

3.2.7 Overige fauna

Aangetroffen soorten

In de omgeving van het plangebied is éénmaal een waarneming gedaan van Rivierrombout (libel). Het betrof een waarneming op ongeveer 600 meter ten zuidoosten van het plangebied, nabij de Nieuwe Maas.

Er zijn geen waarnemingen bekend van andere beschermde soorten in of rond het plangebied (NDFP 2012-2022). Tijdens het veldbezoek werden dergelijke soorten ook niet waargenomen.

Potentie plangebied

Het onderzoeksgebied is niet geschikt voor de Rivierrombout. De soort komt voor langs de grote rivieren. De ene waarneming in de omgeving van het plangebied is ook gedaan langs de Nieuwe Maas. De soort heeft natte zandige plekken, zoals te vinden in stromingsluwe delen van rivieren. In het plangebied is dergelijk habitat niet aanwezig.

3.3 Conclusie beschermde soorten

Op grond van §3.2.1 t/m §3.2.7 zijn beschermde, niet vrijgestelde soortgroepen te verwachten die staan weergegeven in Tabel 1. In de tabel wordt onderscheid gemaakt tussen de aangetroffen soortgroepen in en nabij het plangebied en de potenties daarvoor binnen het plangebied. Ook wordt onderscheid gemaakt tussen mogelijk (incidentele) aanwezigheid en gebruik als essentieel leefgebied (zoals bijvoorbeeld vaste verblijfplaatsen).

In hoofdstuk 4 wordt onderzocht welke gevolgen voor deze soortgroepen worden verwacht door het uitvoeren van de plannen.

Tabel 1.

Eerder volgens literatuuropgave vastgestelde soortgroepen met beschermde, niet vrijgestelde soorten in/nabij het plangebied (kolom 2), mogelijk (incidenteel) voorkomende beschermde, niet vrijgestelde soorten in het plangebied (kolom 3) en verwachte voorkomen van essentieel leefgebied van beschermde, niet vrijgestelde soorten binnen het plangebied met verwachte beschermde functie (kolom 4). Indien de potentieel aanwezige beschermde functie wordt genoemd in kolom 4 valt deze automatisch onder essentieel leefgebied voor de mogelijk aanwezige soort(en). * mogelijk aanwezig in de nabijheid van het plangebied

Beschermde, niet vrijgestelde soorten	Aangetroffen nabij het plangebied (literatuur en veldbezoek)	Mogelijk aanwezig in plangebied	Mogelijk beschermde functie aanwezig binnen het plangebied
Planten	NDFP	nee	nee
Vissen	nee	nee	nee
Amfibieën	NDFP	nee	nee
Broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten	veldbezoek / NDFP	ja	niet-jaarrond beschermde nesten
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	NDFP	ja*	jaarrond beschermde nesten / essentieel leefgebied (Buizerd, Sperwer, Ransuil, Boomvalk)
Grondgebonden zoogdieren	NDFP	ja	essentieel leefgebied / verblijfplaats (Steenmarter)
Vleermuizen	NDFP	nee	verblijven*, foeragegebied, vliegroute (meerdere soorten)
Overige beschermde fauna	NDFP	nee	nee

4 Effectbeoordeling en maatregelen

Door het plan kunnen verschillende negatieve effecten optreden in het plangebied. Deze mogelijke effecten zijn onder te verdelen in tijdelijke effecten tijdens de aanleg en effecten als gevolg van de aanwezigheid van de nieuwe situatie.

De te verwachten soortgroepen met beschermde, niet vrijgestelde soorten worden in dit hoofdstuk besproken. Ze zijn samengevat in de derde kolom van Tabel 1. De aanwezigheid van deze soortgroepen kan van invloed zijn op de verdere procedure. De (negatieve) effecten die kunnen optreden bij de werkzaamheden worden onderzocht. Voorts zal worden aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om effecten te voorkomen of te minimaliseren.

Voor andere soortgroepen met niet beschermde of vrijgestelde soorten geldt altijd de zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1).

4.1 Vogels

Vogelnesten kunnen worden vernield bij ecologisch gevoelige werkzaamheden zoals het rooien en kappen van struiken en bomen, diverse graafwerkzaamheden of het verwijderen van de vegetatie-toplaag. Ook kunnen broedlocaties worden verstoord indien het gebruik van de omgeving in sterk mate veranderd.

Soorten met niet-jaarrond beschermde nesten

Men dient activiteiten waarbij nesten van soorten met niet-jaarrond beschermde nesten verstoord of vernield kunnen worden buiten het broedseizoen plaats te doen vinden, dus niet van grofweg 15 maart tot 15 juli. Deze periode is afhankelijk van bijvoorbeeld het weer en de betrokken soorten. Als onverhoopt buiten deze periode vogels broedend aanwezig zijn, dienen werkzaamheden plaatselijk te worden uitgesteld.

Wanneer in het broedseizoen gewerkt gaat worden is het mogelijk – voorafgaand aan het broedseizoen of voorafgaand aan de vestiging van broedvogels – het plangebied ongeschikt te maken als (nog) geen nesten aanwezig zijn. Hierbij mogen geen mogelijke nestplaatsen van jaarrond beschermde vogels ongeschikt of ontoegankelijk worden gemaakt!

'Categorie 5'-soorten

Gezien de aanwezige biotopen in de nabijheid van het plangebied zullen de (mogelijk) aanwezige vogelsoorten in het plangebied die genoemd worden als 'categorie 5'-soort (Kool- en Pimpelmees), kunnen uitwijken naar alternatief leefgebied. Er gelden geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die een jaarrond beschermde status van nesten van deze soorten

rechtvaardigen. Ditzelfde geldt ook voor potentie voor categorie 5-soorten die tot broeden komen in de gebieden direct rondom het plangebied, zoals Ekster, Zwarte kraai, Spreeuw of Grote bonte specht. Broedlocaties van deze soorten kunnen ongeschikt raken door een sterke wijziging in het gebruik van de omgeving. Overigens geldt ook voor deze soorten dat activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden buiten het broedseizoen plaats moeten vinden.

Soorten met jaarrond beschermde nesten

Door de werkzaamheden in het plangebied kunnen geen nesten van jaarrond beschermde vogelsoorten worden vernield of verwijderd. Het is wel mogelijk dat de werkzaamheden in het gebied en/of het gebruik van het perceel naderhand, zorgen voor een dermate grote verstoring dat aanwezige broedlocaties van dergelijke soorten in de directe nabijheid ongeschikt raken. Denk hierbij aan langere tijd durende bouwwerkzaamheden gerelateerd aan het opzetten van 357 studentenwoningen en het gebruik van deze woningen door enkele honderden studenten. Indien er jaarrond beschermde nesten van bijvoorbeeld Buizerd, Sperwer, Ransuil en/of Boomvalk in de bomen van de volkstuinen of de begraafplaats aanwezig zijn kunnen deze ongeschikt raken. Voor dergelijke soorten worden vaak verstoringsafstanden van minimaal 75 meter gehanteerd (BIJ12, 2017), afhankelijk van de aanwezige soort, oplopend tot boven de 100 meter.

Op basis van voorgaande wordt daarom een vervolgonderzoek naar Buizerd, Sperwer, Ransuil en Boomvalk geadviseerd, waarbij met name gekeken wordt naar aanwezige broedgevallen in de nabije omgeving en gebruik van het plangebied als mogelijk essentieel onderdeel van het leefgebied. In Figuur 3 is een kaart weergegeven met daarop de potentie voor locaties waar dergelijke soorten tot broeden zouden kunnen komen nabij het plangebied. Daarbij is rondom het bouwperceel een afstand van ongeveer 100 meter gehanteerd, omdat daarbuiten weliswaar potentie is, maar eventuele verstoring van een aanwezig nest door de plannen niet verwacht wordt. Op enkele plekken is, vanwege afwezigheid van geschikte broedlocaties, het gebied kleiner gemaakt dan 100 meter.

Als uit het vervolgonderzoek blijkt dat vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn of het plangebied een essentieel onderdeel is van een leefgebied dient alternatieve nestgelegenheid of vervangend leefgebied te worden aangeboden. Er dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'Activiteitenplan' deze maatregelen worden uitgewerkt.

Figuur 3.

Weergave van potentie voor in bomen broedende roofvogels/uilen in de nabijheid van het plangebied. Plangebied in rood en potentie in blauw.

Voor het mogelijk incidentele gebruik van het plangebied door overige vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten uit de omgeving van het plangebied (Havik, Kerkuil), wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter foerageergebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. Het plangebied biedt geen essentieel leefgebied voor deze soorten en ze kunnen gemakkelijk uitwijken.

4.2 Grondgebonden zoogdieren

Bij het verwijderen van de toplaag en het vergraven van de bodem of de oevers kan schade optreden voor beschermde zoogdieren. Het is derhalve noodzakelijk om voorafgaand aan het werk vervolgonderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van beschermde grondgebonden zoogdieren, specifiek gericht op Steenmarter.

Als beschermde, niet vrijgestelde, zoogdieren aanwezig zijn dient vervangend leefgebied te worden aangeboden. Er dient een ontheffing te worden aangevraagd waarbij in een op te stellen 'Activiteitenplan' deze maatregelen worden uitgewerkt.

Figuur 4.

Weergave van potentie voor leefgebied van Steenmarter (blauwe omlijning) in en nabij het plangebied (rode omlijning).

4.3 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er zijn geen verblijfplaatsen te verwachten in het plangebied vanwege afwezigheid van bebouwing en geschikte bomen met holtes of kieren. In de nabije omgeving zijn dergelijke bomen wel te verwachten. Gezien de afstand tot het plangebied en de afscherming door bosschages en wateren is er geen verwachting dat de werkzaamheden en het toekomstige gebruik dergelijke verblijfplaatsen ongeschikt zal maken. Een onderzoek naar verblijvende vleermuizen wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

Foerageergebied

Het potentiële foerageergebied voor vleermuizen binnen het plangebied betreft vanwege de grootte en geschiktheid van het plangebied mogelijk een essentieel deel van het leefgebied van vleermuizen. Met name luwtewerking, landschappelijke structuur en aanwezigheid van voedsel (insecten) door de begroeiing op het bouwperceel en de watergang aan de noordzijde daarvan, kunnen het plangebied geschikt maken als foerageergebied en belangrijke foerageroute voor bijvoorbeeld sterk watergebonden vleermuizen als Watervleermuis. De voorgenomen plannen zullen de potentie om het bouwperceel als foerageergebied te gebruiken veranderen en zullen mogelijk ook de geschiktheid van de watergang om als foerageroute voor vleermuizen te dienen beïnvloeden.

Vanwege de grootte van het plangebied en potentiële geschiktheid wordt een vleermuisonderzoek geadviseerd gericht op het gebruik van het plangebied als (essentieel) foerageergebied en mogelijk als onderdeel van een vliegroute.

Figuur 5.
Weergave van potentie voor foerageergebied van vleermuizen (blauwe omlijning) in en om het plangebied (rode omlijning).

4.4 Conclusie effectbeoordeling

Negatieve effecten van de plannen op beschermde soort(en) (indien aanwezig) zijn niet uit te sluiten. Het gaat om Buizerd, Sperwer, Ransuil, Boomvalk, Steenmarter en foerageergebied en/of vliegroute voor vleermuizen.

Er is vervolgonderzoek noodzakelijk naar deze beschermde soorten. In Tabel 2 staan de perioden aangegeven wanneer dit onderzoek kan worden uitgevoerd. Tevens wordt het aantal bezoeken vermeld.

Tabel 2.
Optimale periode voor uit te voeren vervolgonderzoek naar beschermde soorten of soortgroepen die zijn aangetroffen of worden verwacht in het plangebied.
*=aantal rondes is afhankelijk van de potentie in het gebied.

Soort/Soortgroep	Optimale periode		Aantal bezoeken
Vogels			
Buizerd	maart – half mei		2-4*
Sperwer	half maart - juni		2-4*
Boomvalk	mei t/m augustus		2-4*
Ransuil	half maart - juni		2-4*
Grondgebonden zoogdieren			
Steenmarter	mei-augustus		3
Vleermuizen			
	Gebiedsfunctie	Periode	Aantal bezoeken
Alle soorten	foerageergebied en vliegroute	april - november	4

5 Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving

In hoofdstuk 3 en 4 is beschreven welke beschermde soorten kunnen voorkomen en welke effecten de werkzaamheden kunnen hebben. De Wet Natuurbescherming kent naast soortbescherming ook gebiedsbeschermende wet- en regelgeving, in het bijzonder die van de Natura 2000-gebieden en betreffende behoud van grootschalige houtopstanden (Zie Bijlage 1.3).

Naast bepalingen uit de Wnb kunnen gebieden ook beschermd zijn onder de Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) als onderdeel van het 'Natuurnetwerk Nederland' (voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) of als Provinciaal aangewezen 'Bijzonder Provinciaal Landschap', 'Weidevogelleefgebied' of 'Belangrijk weidevogelgebied'.

Hieronder wordt aangegeven welke gebiedsbeschermende wetgeving van toepassing is op het plangebied.

5.1 Natura 2000

Het plangebied ligt op ongeveer zeven kilometer afstand van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, Boezems Kinderdijk. Gezien de grote afstand, afscherming door stedelijk gebied en de aard van de uit te voeren werkzaamheden, worden op voorhand geen directe negatieve gevolgen verwacht van de plannen zoals licht, geluid of optische verstoring. Er hoeft hiernaar geen nadere toetsing uitgevoerd te worden.

Het geplande project leidt tot verhoogde emissie van stikstof. Aanbevolen wordt een analyse uit te voeren van de hierdoor veroorzaakte extra depositie van stikstof op gevoelige habitattypen in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Als deze depositie boven 0,00 mol/ha/jaar komt bestaat een vergunningsplicht.

5.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het plangebied ligt niet binnen de begrenzing van het NNN, inclusief de zogenaamde verbindingszones die verschillende NNN-gebieden kunnen verbinden (zie Figuur 6). Het meest nabije gebied dat onder de NNN valt is natuurgebied 'Polder De Esch' op ongeveer 650 meter afstand. Er kunnen geen negatieve effecten door de plannen op dit NNN-gebied optreden. De plannen hoeven verder niet getoetst te worden aan beschermde waarden binnen dit netwerk.

5.3 Weidevogelgebieden

Het gebied is niet begrensd als een bijzonder te beschermen weidevogelleefgebied of belangrijk weidevogelgebied (zie Figuur 6).

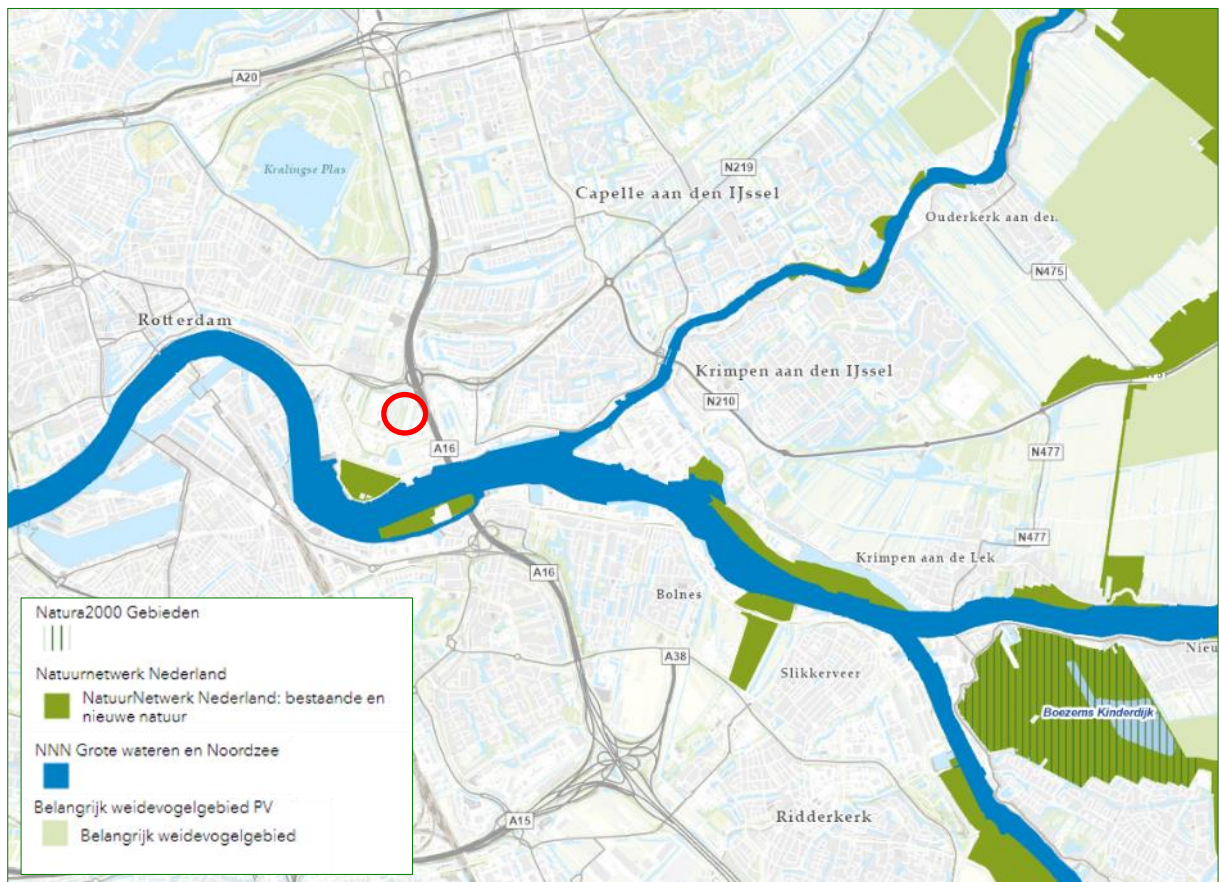
5.4 Houtopstanden

Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom, er worden derhalve geen onder de Wnb genoemde beplantingen gekapt. Er is voor de eventuele kap van bomen mogelijk wel een gemeentelijke kapvergunning noodzakelijk.

5.5 Overige relevante wetgeving

Het is mogelijk dat er een actief beleid is binnen de gemeente Rotterdam aangaande het bestrijden van Japanse duizendknoop en/of het voorkomen van met deze soort besmette grond en organisch afval. Daarom wordt hiervoor geadviseerd om in overleg te treden met de betreffende instantie om benodigde maatregelen ten aanzien van deze soort te bespreken.

Er is verder geen overige natuurwetgeving bekend die van invloed kan zijn op de plannen.

Figuur 6.

Aanwezige beschermde gebieden in de omgeving van het plangebied (locatie van het plangebied is rood omlijnd)

5.6 Conclusie gebiedsbeschermende en overige natuurwetgeving

Gezien de aard van de plannen, de reikwijdte daarvan en de locatie van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden is, buiten eventuele indirecte gevolgen door toegenomen stikstofemissie, op voorhand uit te sluiten dat beschermde gebieden onder de Wnb of andere (provinciaal) beschermde of aangewezen gebieden, direct beïnvloed worden door de plannen.

Het geplande project leidt tot emissie van stikstof. Aanbevolen wordt een analyse uit te voeren van de hierdoor veroorzaakte extra depositie van stikstof op gevoelige habitattypen in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Als deze depositie boven 0,00 mol/ha/jaar komt bestaat een vergunningsplicht.

Mogelijk dat er binnen de gemeente Rotterdam actief beleid is aangaande het tegengaan van verspreiding van Japanse duizendknoop. Geadviseerd wordt om met de betreffende instantie in overleg te treden om eventueel benodigde maatregelen te bespreken.

6 Conclusies

6.1 Beschermden soorten Wnb

- ♣ Het onderzoeksgebied is in potentie geschikt voor beschermde soorten amfibieën, vogels, grondgebonden zoogdieren en vleermuizen.
- ♣ Gezien de uitgevoerde toetsing, kunnen van de amfibieën alleen 'vrijgestelde' soorten verblijvend aanwezig zijn. Voor deze aangetroffen of verwachte 'vrijgestelde' soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd als werkzaamheden worden verricht in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, zoals het besproken plan.
- ♣ In het plangebied kunnen broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten voorkomen. Voor de verwachte aanwezige broedvogels dienen werkzaamheden waarbij nesten vernield of verstoord kunnen worden, buiten het broedseizoen plaats te vinden. Een ontheffing is voor broedvogels dan niet nodig. Het broedseizoen loopt ruwweg van half maart tot half juli.
- ♣ In het plangebied, of de nabije omgeving daarvan, kunnen jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vogels voorkomen, namelijk die van in bomen broedende roofvogels en uilen (Buizerd, Sperwer, Boomvalk en Ransuil). Omdat negatieve effecten door de werkzaamheden niet uit te sluiten zijn, is onderzoek naar voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze vogelsoort(en) noodzakelijk (zie voor de optimale onderzoeksperiode Tabel 2). Worden tijdens vervolgonderzoek volgens geldende richtlijnen dergelijke verblijfplaatsen gevonden, dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.
- ♣ Voor het mogelijk incidentele terreingebruik van het plangebied door overige vogels met jaarrond beschermde nesten (Havik en Kerkuil), wordt geen negatief effect verwacht van de ingreep omdat het plangebied slechts een klein deel uitmaakt van een veel groter leefgebied en in de naaste omgeving veel vergelijkbaar of beter biotoop aanwezig is. Het plangebied biedt geen essentieel leefgebied voor deze soorten en ze kunnen gemakkelijk uitwijken.
- ♣ In het onderzoeksgebied kunnen beschermde grondgebonden zoogdieren voorkomen die zijn beschermd als 'andere soort'. Het gaat om Steenmarter. Omdat negatieve effecten door de werkzaamheden niet uit te sluiten zijn, is onderzoek naar voortplantingsplaatsen, leefgebied en/of rustplaatsen van deze soorten noodzakelijk (zie voor de optimale onderzoeksperiode Tabel 2). Worden tijdens de veldinventarisatie volgens landelijk geldende richtlijnen, protocollen, soortstandaarden en/of kennisdocumenten één of meer van deze soorten aangetroffen,

dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.

- ♣ In en direct rondom het plangebied kunnen belangrijke foerageergebieden en/of vliegroutes voor vleermuizen aanwezig zijn. Omdat negatieve effecten door de werkzaamheden niet uit te sluiten zijn, is vervolgonderzoek naar dit gebruik door vleermuizen noodzakelijk (zie voor de optimale onderzoeksperiode Tabel 2). Worden tijdens de veldinventarisatie volgens landelijk geldende richtlijnen, protocollen, soortstandaarden en/of Kennisdocumenten één of meer soorten vleermuizen met een belangrijke foerageergebied of –route aangetroffen, dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.

6.2 Gebiedsbescherming en overige natuurwetgeving

- ♣ Gezien de aard van de plannen, de reikwijdte daarvan en de locatie van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden is op voorhand uit te sluiten, buiten eventuele toename van stikstofemissie, dat andere natuurwetgeving aan de orde is dan die hierboven beschreven in §6.1.
- ♣ Het geplande project leidt tot emissie van stikstof. Aanbevolen wordt een analyse uit te voeren van de hierdoor veroorzaakte extra depositie van stikstof op gevoelige habitattypen in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Als deze depositie boven 0,00 mol/ha/jaar komt bestaat een vergunningsplicht.
- ♣ Mogelijk is er actief beleid in de gemeente Rotterdam om verspreiding van Japanse duizendknoop tegen te gaan. Geadviseerd wordt om hierover in overleg te gaan met de gemeente.

6.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende soorten en hun leefomgeving geldt de zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1). Teneinde de zorgplicht na te leven kan men bij de werkzaamheden de volgende praktische richtlijnen hanteren:

- ♣ Alle aanwezige vegetatie of bodemmateriaal kan gefaseerd verwijderd worden. Dit geeft bodembewonende dieren de kans om in de nabijgelegen omgeving een ander leefgebied te benutten.
- ♣ Ontzie groen en groenvoorzieningen zoveel als mogelijk tijdens de werkzaamheden en bij het (tijdelijk) opslaan van machines en materialen. Gebruik zo klein mogelijke werkbreedtes en gebruik eventuele bouwwegen zowel voor aanvoer als afvoer.

- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zodanig worden gewerkt dat richting te behouden leefgebied van aanwezig fauna wordt gewerkt en dieren niet ingesloten raken en (meer) kans hebben te vluchten.
- ♣ Het verwijderen van groen kan zoveel mogelijk beperkt worden of na de werkzaamheden kan nieuw groen aangeplant worden op dezelfde locaties als waar groen verwijderd wordt. Houd bij werkzaamheden rondom groenvoorzieningen een zo smal mogelijke werkbreedte aan.
- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zoveel mogelijk van bestaande paden gebruik gemaakt worden, of kunnen nieuw gecreëerde paden herhaaldelijk worden gebruikt om insporing en potentiële verstoring te beperken.
- ♣ Om schade aan vissen en amfibieën te beperken moeten de werkzaamheden aan wateren en oevers zoveel mogelijk worden uitgevoerd in de periode augustus tot en met oktober in verband met de perioden van voortplanting en overwintering.

6.4 Aanbevelingen ter bevordering van natuur

Met behulp van enkele eenvoudige maatregelen kan de natuur in het plangebied versterkt worden en krijgen planten en dieren ook in nieuwe ontwikkelingslocaties de ruimte. Er zijn veel goede websites beschikbaar met tips en informatie over groen bouwen en het natuurlijk inrichten van tuinen.

→ <https://www.checklistgroenbouwen.nl/>

Als aanvulling worden voor dit plan de volgende aanbevelingen gedaan:

- ♣ Het verbreden van wateren rondom planpercelen en de aanleg van natuurvriendelijke oevers.
- ♣ Plaatsen van voorzieningen voor Huismussen, Spreeuwen en Gierzwaluwen d.m.v. speciale dakpannen, vogelvides of inmetzelstenen.
- ♣ Het plaatsen van zogenaamde 'insectenhotels' aan de muren van de bebouwing, in tuinen of in bestaande of aan te planten groenstructuren.
- ♣ Beplanten en aanleggen van groenstructuren met inheemse soorten zoals meidoorn, Wilde liguster, Klimop en Sleedoorn die insecten, vogels en vlinders kunnen aantrekken. Beplanting kan het beste aaneengesloten worden aangelegd omdat daarmee routes ontstaan voor soorten als Egel, muizen en vleermuizen.
- ♣ Indien bij de inrichting van het plangebied ook gemetselde muren gerealiseerd worden kunnen hierbij speciale materialen toegepast worden die veel sneller dan gebruikelijk een groeiplaats bieden voor muurplanten.

7

Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- BIJLSMA, ROB.G., 1993 *Ecologische atlas van de Nederlandse Roofvogels*. Schuyt & Co., Haarlem.
- BROEKHUIZEN, S., K. SPOELSTRA, J.B.M. THISSEN, K.J. KANTERS & J.C. BUYS (RED.), 2016. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- DIETZ, C., O VON HELVERSEN & D. NILL, 2011. *Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika*. Tirion Natuur.
- FLORON, 2011. *Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora*. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- HERDER, J.E., J. KRANENBERG, D. HOOGENBOOM, J. HAMERS & K. DEKKER (RED.), 2012. *Atlas van de Noord-Hollandse vissen*. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Stichting RAVON, Nijmegen.
- HOOGENBOOM, D.M., F. VISBEEN, J. WONDERGEM, W. RUITENBEEK (RED.), 2014. *Atlas van de Noord-Hollandse zoogdieren*. Landschap Noord-Holland, Heiloo & Noord-Hollandse Zoogdier Studiegroep (NOZOS), Alkmaar.
- KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Noord-Hollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.
- BIJ12, 2017. *Kennisdocument Buizerd, versie 1.0 juli 2017*. BIJ12-2017-002, BIJ12
- LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht.
- NETWERK GROENE BUREAUS, 2017. *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming*. Netwerk Groene Bureaus, Odijk.
- SCHARRINGA, C.J.G., W. RUITENBEEK & P.J. ZOMERDIJK, 2010. *Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009*. Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, Landschap Noord-Holland, Heiloo.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000*. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

TWISK, P., A. VAN DIEPENBEEK & J.P. BEKKER, 2009. *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

UCHELEN, E. VAN, 2021. *Bunzing, Hermelijn en Wezel – Kleine Roofdieren*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

VLEERMUISVAKBERAAD (NETWERK GROENE BUREAUS, ZOOGDIERVERENIGING VZZ EN GEGEVENS AUTORITEIT NATUUR). *Vleermuisprotocol 2021*, januari 2021.

8 Bijlagen

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1.1 Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wet natuurbescherming (Wnb) is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet zijn samengevoegd.

In de Wnb is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn (HRL) en Vogelrichtlijn (VRL).

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de ontheffingsverlening en handhaving.

Bijlage 1.1.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Wnb is de zorgplicht die stelt dat “een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

Bijlage 1.2 Soortbescherming

Bijlage 1.2.1 Categorieën

Onder de Wnb wordt een aantal soorten planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die respectievelijk zijn beschermd onder de HRL en soorten genoemd in de VRL.

Naast deze Europees beschermde soorten heeft de wetgever nog een extra categorie soorten toegevoegd, de ‘andere soorten’.

Per provincie is conform artikel 3.11 nog een vierde categorie opgesteld, die van de ‘vrijgestelde soorten’. Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht bij het overtreden van de verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie variëren en is te vinden in Tabel 3.

Daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huisspitsmuis in of op gebouwen of daarbij behorende erven in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden in artikel 3.10.

Tabel 3.

Vrijgestelde soorten per provincie.

Rood=niet vrijgesteld.

	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZH	ZL
Zoogdieren												
Aardmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing	+		+		+	+				+	+	
Dwergmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						+ ¹						
Egel	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Hermelijn	+		+		+	+				+	+	
Huisspitsmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ondergrondse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter						+ ²						
Tweekleurige bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Veldmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel	+		+		+	+				+	+	
Wild zwijn							+					
Woelrat	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Amfibieën en reptielen												
Bruine Kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						+ ³						
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						+ ⁴						
Meerkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

*: algemene vrijstelling wanneer soorten zich in/op gebouwen en bijhorende erven bevinden

+¹:geldt in de periode maart-april en juli t/m november

+²:geldt in de periode 15 augustus t/m februari

+³:geldt in de periode juli t/m september

+⁴:geldt in de periode 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage 1.2.2 Verbodsbepalingen

De Wnb bepaalt conform artikel 3.1, 3.5 & 3.10 dat de volgende zaken verboden zijn:

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren voorkomend in de Habitatrictlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen¹
2. Het is verboden dieren voorkomend in de Habitatrictlijn opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
5. Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrictlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Bijlage 1.2.3 Ontheffingsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals het slopen, renoveren of bouwen van woningen, het dempen van wateren of het aanleggen bedrijventerreinen, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing voor de Wnb verkregen worden.

Als er beschermde soorten (zie Bijlage 1.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én verbodsbepalingen (zie Bijlage 1.2.2) worden overtreden, dan is ontheffing vereist of moet, indien mogelijk, conform art. 3.31 gewerkt worden met een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode.

De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrictlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 1.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een ontheffing belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen ontheffing. Als schade niet te voorkomen is, dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Andere soorten

Ontheffing is nodig:

- ♣ ter bescherming van flora en fauna.
- ♣ in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.

Bijlage 1.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen ontheffing verleend. Als men versturende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen ontheffing noodzakelijk.

Er is een uitzondering, vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'broedvogels met jaarrond beschermden nesten', categorie 1 t/m 4, zie kader volgende pagina.

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en bijbehorende categorie.

*Geldt alleen in provincie Limburg en Overijssel Categorieën waarbinnen de soorten in deze provincies vallen zijn aangegeven voor Limburg, Overijssel.

**Geldt alleen in provincie Limburg.

***Geldt alleen in provincie Overijssel

Soort	Categorie	Toelichting codes
Bijeneter**	4	Vogelsoorten waarvan de nesten in principe jaarrond zijn beschermd met beschermingscategorie:
Blauwe reiger**	4	
Boerenzwaluw*	2,3	
Boomvalk	4	
Bosuil*	2, 3	1 = soorten die ook buiten het broedseizoen het nest gebruiken als vaste rust- of verblijfplaats;
Buizerd	4	
Draaihals**	4	
Gierzwaluw	2	2 = koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop;
Grauwe klauwier**	4	
Grote gele kwikstaart	3	
Grutto**	4	3 = soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing;
Havik	4	
Huismus	2	
Huiszwaluw*	2	4 = soorten die niet of nauwelijks zelf in staat zijn een nest te maken.
IJsvogel**	4	
Kerkuil	3	
Kramsvogel**	4	
Kwartelkoning**	4	
Oehoe	3	
Ooievaar	3	
Paapje**	4	
Raaf*	3, 4	
Ransuil	4	
Ringmus**	4	
Roek	2	
Roerdomp**	4	
Rode Wouw**	3	
Slechtvalk	3	
Sperwer	4	
Spotvogel**	4	
Steenuil	1	
Torenvalk*	3, 4	
Visdief**	4	
Wespendief	4	
Wulp**	4	
Zeearend***	4	
Zomertortel**	4	
Zwarte specht*	4, 3	
Zwarte wouw	4	

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). In de provincie Overijssel is de lijst in 2019 opnieuw aangepast (zie kader). In de provincie Limburg is de lijst in 2020 opnieuw aangepast (zie kader). In de provincie Limburg gelden nog enkele wijzigingen op de standaard, de volgende soorten vallen in deze provincie andere categorieën: Kerkuil (cat. 1), Oehoe (cat. 1), Roek (cat. 1), Grote gele kwikstaart (cat. 2), Ooievaar (cat. 2), Slechtvalk (cat. 2), Wespendief (cat. 3), Zwarte wouw (cat. 3), Zomertortel (cat. 4). **Let wel!** Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf kan het zijn dat zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan moet worden betrokken.

Kader: Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in categorie 5.

*Andere beschermingsstatus in provincies Limburg en/of Overijssel.

**Geldt alleen in provincies Limburg en/of Overijssel

De Grutto en Ringmus behoren bij categorie 5 in Overijssel, maar horen bij categorie 4 in Limburg.

zie ook kader op voorgaande pagina.

Blauwe reiger*	Koolmees
Boerenzwaluw*	Kortsnavelboomkruiper
Bonte vliegenvanger	Middelste bonte specht**
Boomklever	Oeverzwaluw
Boomkruiper	Pimpelmees
Bosuil*	Raaf*
Brilduiker	Ringmus*/**
Draaihals*	Ruigpootuil
Eidereend	Spreeuw
Ekster	Tapuit
Gekraagde roodstaart	Torenvalk*
Glanskop	Tureluur**
Grauwe vliegenvanger	Veldleeuwerik**
Groene specht	Wulp**
Grote bonte specht	Zeearend*
Grutto*/**	Zomertortel**
Hop	Zwarte kraai
Huiszwaluw*	Zwarte mees
Ijsvogel*	Zwarte roodstaart
Kleine bonte specht	Zwarte specht*
Kleine vliegenvanger	

Voor soorten met jaarrond beschermde nesten kan soms, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél ontheffing worden aangevraagd. Een 'omgevingscheck' is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een ontheffingsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie. Als de gunstig staat van instandhouding niet in gevaar komt, kan de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Categorie 5-soorten

Er is nog een categorie met 'bijzondere' vogelsoorten (Categorie 5) Deze soorten keren (zoals ook soorten met jaarrond beschermde nesten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen'.

Bijlage 1.2.6 Gedragscodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode, hoeft bij werkzaamheden in het kader van

natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (artikel 3.1), Habitatrictlijnsoorten (artikel 3.5) en andere soorten (artikel 3.10) geen ontheffing te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt met deze gedragscode (artikel 3.31). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. Te beïnvloeden soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld.

Bijlage 1.3 Gebiedsbescherming

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden. In de Wnb (art. 1.12) wordt ook verordend dat (provinciaal) gebieden aangewezen worden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Tevens wordt aangegeven dat provincies mogelijkheden hebben ook andere belangrijke gebieden aan te wijzen vanwege hun landschapelijke- of natuurwaarden.

Bijlage 1.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-landen hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=0>

Habitattoets

Wanneer plannen bestaan uit een project en ook voor zogenaamde 'andere handelingen' in of rond een Natura 2000-gebied, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze toetsing (ook wel 'Habitattoets' genoemd) blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend.

Als uit de ‘Habitattoets’ blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, vindt de vergunningaanvraag plaats via een verslechterings- en verstoringstoets. Bij deze toets wordt via een uitgebreide effectbeoordeling nagegaan of activiteiten een kans met zich meebrengen op verslechtering van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten.

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000-gebieden is de ‘externe werking’. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Aangetoond moet worden dat geen negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Bijlage 1.4 Overige gebiedsbescherming

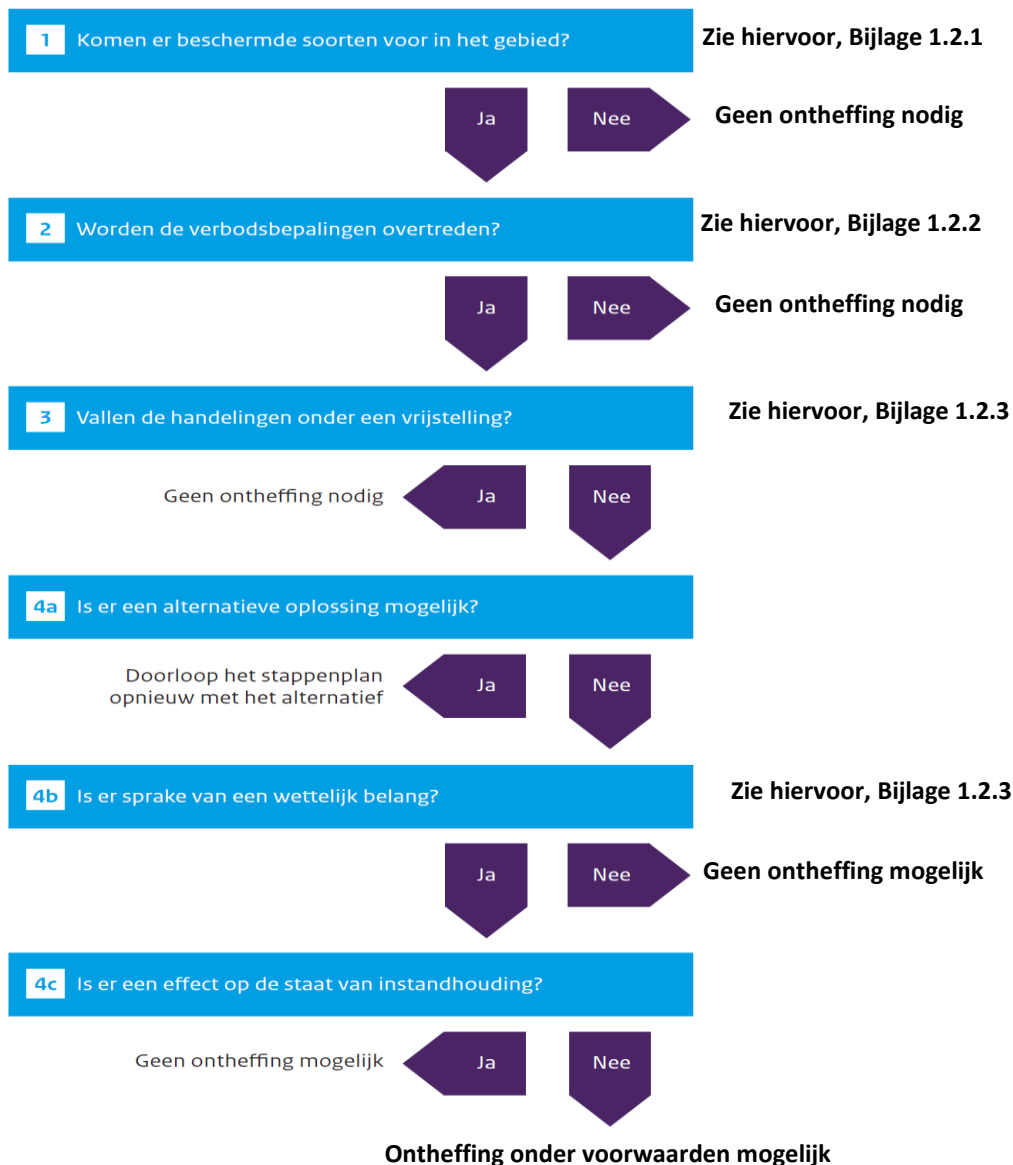
Bijlage 1.4.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN), in de wet: Ecologische Hoofdstructuur EHS

Via de Wet Ruimtelijke Ordening wordt het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur EHS) planologisch beschermd. Op grond van artikel 2.10.4 Barro geldt er een algemeen beschermingsregime voor EHS-gebieden. Dit algemene regime bestaat eruit dat er geen toestemming mag worden verleend aan activiteiten die per saldo leiden tot een significante aantasting van de zogenaamde ‘wezenlijke kenmerken en waarden’ of tot een significante vermindering van de oppervlakte van of samenhang tussen die gebieden. Toestemming voor dergelijke activiteiten kan wel worden gekregen indien er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn en de negatieve effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd. In de provinciale verordening moet dit ‘nee tenzij’-regime zo worden vastgelegd dat hieraan in alle bestemmingsplannen en/of omgevingsvergunningen voor het afwijken van bestemmingsplannen wordt voldaan.

Bijlage 1.4.2 Overige natuurwetgeving

Naast de behandelde wetgeving zijn soms andere gebied beschermende bepalingen van kracht. Dit kunnen regionale of provinciale plannen of visies zijn die gebieden of soorten (extra) beschermen. Een voorbeeld hiervan zijn de ‘Bijzonder Provinciale Landschappen’ van de Provincie Noord-Holland. Per plangebied zal op maat moeten worden nagegaan of dergelijke bepalingen aan de orde zijn.

Figuur 7.
Stappenplan
procedure
ecologisch
onderzoek en
ontheffing

Bijlage 1.4.3 Houtopstanden

Houtopstanden groter dan 10 are of bomenrijen bestaand uit meer dan 20 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom, zijn beschermd. Men dient vergunning of ontheffing te verkrijgen indien dergelijke houtopstanden moeten worden gekapt of gerooid. In sommige gevallen is een herplantplicht aan de orde.

Bijlage 1.5 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig en dient het stroomschema uit Figuur 7 te worden gevolgd.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt gezien dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aangetroffen worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 1.5.1 Ontheffingsaanvraag Wnb

Als stap 4a uit het stroomschema negatief is omdat een project of plan locatie gebonden is en er geen alternatieven zijn, is een ontheffingsaanvraag waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een activiteitenplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied (ongeveer 3-5 jaar geldig).

De aanvraag kan voorafgaand aan het aanvragen van een omgevingsvergunning plaatsvinden. De aanvraag wordt gedaan bij de provincie waarin het plangebied is gelegen.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (WABO).

Men dient op het digitale aanvraagformulier van het omgevingsloket (OLO) dan aan te geven dat 'Handelingen worden verricht met gevolgen voor beschermde dieren en planten'. Ook hierbij dient een activiteitenplan en inventarisatie bijgevoegd te worden.

De gemeente waarbij de aanvraag is ingediend stuurt de informatie omtrent beschermde flora en fauna naar de provincie die een 'Verklaring van geen bedenkingen' (VVGB) afgeeft voor het 'natuur' onderdeel van de omgevingsvergunning.

De provincie handhaaft bepalingen uit eventuele ontheffingen en vergunningen en de eventuele werking van de Wnb bij projecten waar geen ontheffing is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door de provincie. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes, strafrechtelijke vervolging of het stilleggen van werkzaamheden

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Hazenkoog 35A
1822 BS Alkmaar

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

www.vandergoesengroot.nl